

**29.
KAZI SONUÇLARI
TOPLANTISI
2. CILT**

**28 MAYIS – 1 HAZIRAN 2007
KOCaeli**

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayın No : 3113- 2
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayın No: 126 - 2

YAYINA HAZIRLAYANLAR

Birnur KORAL

Dr. Haydar DÖNMEZ

Dr. Adil ÖZME

Kapak ve Uygulama

Suna HÖKENEK

ISBN: 978-975-17-3111-5 (2. Cilt)

ISSN: 1017-7655

Kapak Fotoğrafı: *Fede BERTI*

The 2006 Campaign at Iasos

Not : Kazı raporları, dil ve yazım açısından Klâsik Filolog Dr. Haydar Dönmez tarafından denetlenmiştir. Yayımlanan yazıların içeriğinden yazarları sorumludur.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
DÖSİMM BASIMEVİ
ANKARA-2008

İÇİNDEKİLER

Nevzat ÇEVİK, Süleyman BULUT, İsa KIZGUT Rhodiapolis Kazılarında İlk Yıl: 2006	1
Armağan ERKANAL-ÖKTÜ, Nazlı ÇINARDAĞLI KARAASLAN Panaztepe Kazıları 2006 Yılı Çalışmaları.....	19
Coşkun ÖZGÜNEL 2006 Yılı Gülpınar Kazıları (27. Yıl).....	39
Nur BALKAN-ATLI, Ludovic SLIMAK, Steve KUHN, Fazıl AÇIKGÖZ Kömürçü-Kaletepe Obsidyen Atölyesi Paleolitik Dönem 2006 Yılı Kazısı.....	53
Ahmet YARAŞ, Daniş BAYKAN, Ergün KARACA 2006 Yılı Allianoi Kazısı	71
Timothy P. HARRISON, Stephen BATIUK, Heather SNOW Tayinat Höyük Kazıları	85
Aygül SÜEL, Mustafa SÜEL 2006 Yılı Ortaköy Kazı Çalışmaları	99
Dominique BEYER Zeyve Höyük (Porsuk), 2006.....	107
Aliye ÖZTAN, Süleyman ÖZKAN, Fazlı AÇIKGÖZ, Benjamin S. ARBUCLE 2006 Yılı Köşk Höyük Kazıları Raporu	117
Semihha Yıldız ÖTÜKEN 2006 Yılı Aziz Nikolaos Kilisesi Kazısı ve Duvar Resimlerini Koruma-Onarım Çalışmaları.....	137
R. R. R. SMITH Aphrodisias, 2006	157

K. Aslıhan YENER	
Alalakh (Aççana Höyükü) 2006 Yılı Çalışmaları.....	171
Refik DURU, Gülsün UMURTAK	
Bademacı Kazıları, 2006.....	187
Vedat İDİL, Musa KADIOĞLU	
2006 Yılı Nysa Kazı ve Restorasyon Çalışmaları.....	197
Güler ATEŞ, Klaus RHEIDT	
Aizanoi 2005 ve 2006 Yılı Çalışmaları.....	227
Lâtife SUMMERER	
Pompeipolis (Paflagoniya) 2006 Yılı Çalışmaları.....	243
Hans LOHMANN	
Rescue Excavation of the Archaic Panionion in the Mycale (Dilek Dağları): 2nd Campaign	265
Marie-Henriette GATES	
2006 Season at Kinet Höyük (Yeşil-Dörtyol, Hatay)	281
Eugenia EQUINI SCHNEIDER	
Elaiussa Sebaste – Report of 2006 Excavation Season	299
Ernst PERNICKA, Peter JABLONKA, Rüstem ASLAN	
2006 Yılı Troia Kazı Sonuçları	311
G. Kenneth SAMS, R. Brendan BURKE	
Gordion, 2006	329
Ayla SEVİM, Ayhan YİĞİT	
2006 Yılı Çankırı Çorakyerler Kazısı	343
Nurettin YARDIMCI	
2006 Yılı Harran Kazı ve Restorasyon Çalışmaları.....	359

Recep MERİÇ, Serdar AYBEK, Ali Kâzım ÖZ, Aygün Ekin MERİÇ, Eda GÜNGÖR, Sarp ALATEPELİ	
Metropolis 2006 Yılı Kazıları	369
Isabella CANEVA, Gülgün KÖROĞLU	
Excavations at Mersin Yumuktepe Höyük in 2006	379
Nicolò MARCHETTI	
The 2006 Joint Turkish-Italian Excavations at Tilmen Höyük.....	389
Mevlüt ÜYÜMEZ, Özdemir KOÇAK, Ahmet İLASLI	
Afyonkarahisar/Bayat İlçesi Dede Mezarı Orta Tunç Çağ Nekropolü 2006 Yılı Kazıları	403
Klaus SCHMIDT	
Göbekli Tepe 2006 Yılı Kazısı.....	417
Karl STROBEL, Christoph GERBER	
Das Internationale Tavium/Tawinija-Projekt Bericht Über die Kampagne 2006	429
Tayfun YILDIRIM, İsmet EDİZ	
2006 Yılı Resuloğlu Eski Tunç Çağ Mezarlık Kazısı	443
Gürçan POLAT, Yasemin POLAT, Kahraman YAĞIZ, Tuncay KÜÇÜK, Onur ZUNAL	
Antandros 2006 Yılı Kazıları.....	455
Geoffrey SUMMERS	
Kerkenes 2006	477
Ömer ÖZYİĞİT	
2006 Yılı Phokaia Kazı Çalışmaları	489
Aykut ÇINAROĞLU, Duygu ÇELİK	
2006 Yılı Kastamonu – Kınık Kazısı	513

Aykut ÇINAROĞLU, Duygu ÇELİK
2006 Yılı Alaca Höyük Kazısı.....525

Erksin GÜLEÇ, Süheyla DEMİRCİ, İsmail ÖZER, Cesur PEHLEVAN,
A. Cem ERKMAN, Ayhan YİĞİT, Ferhat KAYA
2006 Yılı Sivas/Hayranlı-Halimihanı Kazısı.....537

TAYİNAT HÖYÜK KAZILARI

Timothy P. HARRISON*

Stephen BATIUK

Heather SNOW

GİRİŞ

Tayinat Arkeolojik Projesi (TAP), eski çağda Yakın Doğu'daki kentsel kurumların tarihi gelişimini ve ilk kent toplumlarının ortaya çıkışını incelemeyi amaçlayan ve hâlen devam etmekte olan bölgesel araştırmanın bir parçasıdır. TAP, 1995'ten beri Türkiye'nin güneydoğusunda bulunan Amik Ovası'ndaki arkeolojik incelemelerin sistematik olarak belgelenmesini sağlayan Amuk Vadisi Bölgesel Projesi (AVRP) çerçevesinde tasarlanmıştır. Tamamıyla bölgesel olan bu proje, ki Yakın Doğu Arkeolojisi'nde böyle bölgesel projeler hâlâ çok az bulunmaktadır, yeryüzünün bu bölgesinde çok eski zamanlarda ortaya çıkan ilk kentsel toplumların geliştirdikleri kompleks sosyal, ekonomik ve politik kurumların araştırılmasında çok ölçekli bir yaklaşımın kolaylaştırılmasını amaçlamaktadır. İlk olarak 1930'larda Şikago Üniversitesi Heyeti'nin araştırmaları sayesinde de anlaşıldığı gibi, Tayinat'ta Neo-Hitit/Luwia başkenti Kunulua'nın önemli kalıntıları bulunmaktadır. TAP incelemeleri, AVRP'nin belirlemiş olduğu geniş bölgesel perspektif dâhilinde Amik Ovası'nda, Asi Irmağı'nın kuzey kıyısının hemen doğusunda yer alan bu önemli yerleşim merkezindeki arkeolojik kalıntıları belgelemek amacıyla başlatılmıştır.

TAP, Tell Tayinat'ın büyülüğu ve önemi nedeniyle, bu alanda korunan arkeolojik kayıtların sistematik ve tam olarak belgelenmesine adanacak uzun vadeli bir proje olarak tasarlanmış ve başlatılmıştır. Bu mevkide korunan arkeolojik kalıntıların çokluğuna bakılırsa, koruma çalışmaları da projede önemli bir yeri olacaktır. Dahası, bu kalıntılar, iki projeyi kapsamlı bir monograf serisi halinde bütünlüğe getirecek, nihaî bir rapor oluşturmak üzere orijinal Şikago kazılarıyla bağıdaştırılacaktır.

TAP'ın bulunduğumuz aşamadaki hedefleri, (1) bilgisayarda (GIS yazılım teknolojisini kullanarak) mevkinin yerleşim alanı parametrelerini ve topografyasını açıkça tanımlayan ana haritanın çıkarılması, (2) mevkideki görünürlük tüm arkeolojik kalıntıların belgelenmesi, (3) çok sayıda ölçülebilir yüzey kalıntılarının toplanarak

* Dr. Timothy P. HARRISON, Department of Near and Middle Eastern Civilizations, University of Toronto, 4 Bancroft Avenue, Toronto, ON, M5S 1C1 CANADA.
Tel: (416) 978-6600. Faks: (416) 9783305, email: tim.harrison@utoronto.ca

mevkinin yerleşim tarihçesinin belgelenmesi, (4) uzaktan algılamalı teknoloji (hem uydu görüntüleri hem de zeminaltı araştırma teknikleri) kullanılarak yüzey altındaki kalıntılarının belgelenmesi, (5) alt höyükte kapsamlı bir örnekleme çalışmasının başlatılması, (6) hedeflenen kazılara başlanması, (7) kazı alanında değişik yerleşim dönemlerine ait paleobotanik, hayvansal, seramik ve diğer yüzey kalıntılarının toplanıp birleştirilmesi (8) yukarıda adı geçen projenin daha geniş kapsamlı amaçlarını gerçekleştirmek için gerekli olan ayrıntılı bölgesel kıyaslamaları mümkün kılacak mimarî ve eski eser kayıtlarının kapsamlı bir veri tabanında birleştirilmesi olarak sayılabilir.

İlk üç hedef, AVRPA araştırmasının bir parçası olarak yürütülen kazı mevsimlerinin odak noktasıydı. Yüzey artefaktları (#3) ve mimarî araştırmalar (#2) 1999'da tamamlandı ve topografya araştırması (#1) da 2001'de bitirildi. 2002 ve 2003 mevsimleri özellikle uzaktan algılamalı tetkiklerle yapılan araştırmalara ayrılmıştır (proje hedefi #4). 2004 mevsimi, öncelikle alt höyükteki kazı çalışmalarıne başlatılmasına (proje hedefi #5), ve üst höyükteki kazı çalışmalarının başlatılmasına (proje hedefi #6) ayrılmıştır. Ayrıca, bu dönem boyunca, Antakya Müzesi'nde korunma altında olan koleksiyon ve topografik ve mimarî kayıtlarla, Tell Ta'yinat'ta geçmişte ve süregelen saha çalışmalarından elde edilen eser kayıtlarını birleştirecek kapsamlı bir veri tabanı oluşturmak üzere çalışmalara başlanmıştır (proje hedefi #8).

2005 mevsimi, 2004'te başlatılan kazıların genişletilmesine (proje hedefi #6) ve alt höyükteki örnekleme ve uzaktan algılamalı araştırmalara devam edilmesine (proje hedefi #5) hasredilmiştir. Bu kazı mevsimi 18 Haziran ile 2 Ağustos günleri arasında gerçekleştirılmıştır. Araştırma kıdemli ekibi Dr. Timothy Harrison (Proje Direktörü), Dr. Laurence Pavlish (Jeoarkeolog), Dr. David Lipovitch (Zooarkeolog), Dr. Hatice Pamir (Mustafa Kemal Üniversitesi), Dr. Stephen Batiuk (Kıdemli Saha Arkeoloğu), Dr. Heather Snow (Kıdemli Laboratuvar Amiri), Fiona Haughey (Nesne Ressami), Julie Unruh (Konservatör), Andrea Onodi (Paleobotanist), Kent Bramlett (Parsel Amiri), Ryan Defonzo (Parsel Amiri), Brian Janeway (Parsel Amiri), James Osborne (Parsel Amiri) ve Lynn Welton (Parsel Amiri)'den oluşmuştur. Ayrıca projeye, Mustafa Kemal Üniversitesi'nden dokuz arkeoloji öğrencisi katılmıştır. İzmir Arkeoloji Müzesi'nden Bay Musa Ülker Bakanlık temsilciliğini yapmıştır.

TELL TAYINAT'TA DAHA ÖNCE YAPILAN ARAŞTIRMALAR

Tell Tayinat, Asi Nehri üzerindeki Demirköprü'nün 1.5 km. doğusunda, nehrin batıyla dönerek Amik Ovası'nın güney yakasını çevrelediği yerde bulunan büyük

bir höyüktür. Mevki, bir üst ve bir de alt höyükten oluşmaktadır ve alt höyük, Amuk'ta Orontes taşın ovasında tipik olarak görülen kalın bir mil tabakası altında kalmıştır. Bölge, Antakya-Reyhanlı karayolunun hemen kuzeyinde yer almaktadır ve takriben 500 m. (doğu-batı) ve 700 m. (kuzey-güney) boyutlarındadır (Resim: 1).

Daha önce belirtildiği gibi, Tell Tayinat, Şikago Üniversitesi'nin Siro-Hittit kazlarının bir parçası olan ve 1930'larda büyük ölçekli kazıların yapıldığı bir sahadır (Bu araştırmalar hakkında ayrıntılı bilgiler için *Kazı Sonuçları Toplantısı* adı altında daha önceden yayınlanmış raporlara bakınız). Şikago Kazıları, Merkez Batı'daki üst höyükün Erken Bronz (İ.O. 3000-2000) ile Demir Çağ (İ.O. 1200-550) dönemlerini içeren uzun bir yerleşim tarihini barındırmaktadır olduğunu göstermiştir. Bunun dışında, Şikago kazılarının ortaya çıkardığı epigrafi bulgular (hem Luvian/Neo Hittit hem Aramaik) sahayı, Neo-Hittit/Aramaik Dönemi Patina/Unki Krallığı'nın başkenti, Kunulua olarak belirlemiştir. Kazıların sonuçları büyük oranda yayınlanmamış olduğundan Tayinat Arkeoloji Projesi kısmen, bu önemli sahadada bulunmakta olan geniş arkeolojik bulguların daha ayrıntılı olarak belgelenmesi ve yeni araştırma sonuçları ile Şikago kazı çalışmalarını birleştirecek nihai bir rapor hazırlanması amacıyla başlatılmıştır.

Tell Tayinat'ın büyülüğu, karmaşık yerleşim tarihi ve mevkide daha önce yapılan kazıların çokluğu göz önüne alındığında, bölgenin değişik kısımlarının arkeolojik potansiyelinin değerlendirilmesinde kullanılabilen en verimli ve ihtiyatlı yöntemin, uzaktan algılama ölçüm aletlerinin kullanımı olacağını düşünüldü. Topografya ve yüzey inceleme sonuçları bir araya getirildiğinde, (GIS formatlı ve ilintili veri tabanı ile bütünlendirilmiş verilerle birlikte) araştırmaların, bu mevkinin Merkez Batı bölgesi gibi, arkeolojik açıdan çok yüksek potansiyele sahip kısımlar üzerinde yoğunlaşması gereği belirlendi.

Buna bağlı olarak 2002 yılında, detaylı uzaktan algılama çalışmaları, proton manyetometresi kullanılarak alt höyükte gerçekleştirilmiş ve araştırmalar 2003 yılında üst höyükü de içine alacak şekilde genişletilmiştir (detaylar için bkz. *Arkeometri Sonuçları Toplantısı*). Manyetik algılama çalışmaları beklenenin üzerinde sonuçlar vermiş ve önemli ön gözlemler çıkarma olanağını sağlamıştır. Bunlardan başlıcası, yer altında tabii olmayan, sunî şekilleri gösteren çok sayıda manyetik bozuklukların saptanmasıdır. Bu manyetik veriler noktasal olarak çizildiğinde, alt höyük bulguları ile üst höyükteki Şikago kazılarının verileri arasında bölgesel referanslama kullanıldığından, belirli bir uyumunun varlığından söz edilebilir.

Bu sebeple, 2004 yılında, Merkez Batı bölgesinin güney kenarında uzaktan algılama yöntemleri ve topografik incelemelerle ortaya çıkan bilgileri araştırmak için tefrik kazıları başlatılmıştır. Bu kazılar 3x20 metre büyülüüğündeki bir hendek ve iki adet 10 x 10 m. lik parcellerle (G4.55 ve G4.56) sınırlı olmasına karşın, uzaktan algılama verilerini doğrulayan ilginç sonuçlar elde edilmiş ve Şikago kazıları sırasında bulunan Demir Çağına ait tapınağın örtüğü çok iyi korunmuş Erken Bronz ve Erken Demir Çağına ait kalıntılarla birlikte Ege kültürü ile ilintili zengin materyalin ortaya çıkmasını sağlamıştır.

2005 KAZILARI

2005 sezonunun başlıca amaçları; (1) 2004 deneme sondajlarının yapıldığı Erken Demir Çağı seviyesinde (Alan I) yatay olarak genişlemek, (2) kuzeyde, Erken Demir II'ye ait kalıntıların bulunacağı tahmin edilen (Alan II) bölgede yeni bir sondaj açmak, (3) Alan I'in güneybatisında, Erken Bronz Çağı kalıntılarının bulunacağı tahmin edilen (Alan III) bölgede yeni bir sondaj açmak ve (4) aşağı höyükte uzaktan algılama araştırmalarıyla deneme sondajları programına devam etmek olarak sayılabilir. Özettir, 2005 kazıları bu amaçlara, beklenenin çok ötesinde neticeler alarak, özellikle I ve II numaralı alanlarda ulaştı.

Alan I Araştırmaları

Alan I'de yapılan 2005 kazıları, 2004'te başlatılan deneme sondajını yatay olarak genişleterek kazı alanını güneye doğru dört adet 10x10 m. lik parcellerle (G4.55, G4.56, G4.65 ve G4.66) toplam 400 metre kare bütüttü (Resim: 1-3). Neticede, Alan I' de 2004 ve 2005 yıllarında yapılan kazılar sonucu yedi belirgin stratigrafik Alan Katmanı (FP) tanımlandı ve öncelikle sıralanan katmanların (FP 3-6) Erken Demir Çağına kadar uzandığı saptandı (Resim: 4).

En eski katmana, FP7, G4.55 parselinin batı kısmındaki sınırlı bir bölgede erişilmiştir. Parselin batı kenarında uzanan çamur-tuğla duvar (G4.55:31), beş sıra yüksekliğinde muhafaza edilmiştir. Bu duvar kireç siva ile sıvanmıştır (G4.55.30). Burada bulunan seramik parçaları basit ve boyalı basit maddeleri içermektedir ve Erken Bronz (EB) IVB (veya Amuk J katmanı) olarak tarihendirilebilir.

Bu Erken Bronz Çağı yerleşim tabakası üzerinde, Erken Demir Çağı (Amuk N katmanı) na ait dört ayrı tabakanın var olduğu belirlenmiştir. Bunlardan ilki olan altıncı katmana araştırmanın yapıldığı dört parselde de rastlandı, ancak

şu ana kadar kısmen kazıldı. Tuğla duvarın üstü (G4.55:29=G4.56:33; Resim: 3) tek sıra yatık tuğla ile örülülmüş ve iki sıra yükseklige kadar korunmuş olarak kazılan hendeğin kuzey kenarında ortaya çıkarılmıştır. Bu duvar, G4.55 parselinin ortasından kuzeydoğu istikametinde devam ederek G4.56 parselinin kuzey ucunda kazı alanının dışına doğru devam etmektedir. Mevsim sonunda, G4.56 ve G4.66 parcellerinde yapılan kazılar FP6'nın üzerine kadar ulaştı ve şiddetli yanma ve tahribat delilleri göstermeye başladı, bu arada çok iyi korunmuş büyük miktarda Miken IIIC:1- stilli seramik malzeme de bulundu.

Beşinci katman FP 5'e en çok kuzey iki parselde, G4.55 ve G4.56, rastlandı. Bu parselin batı tarafında yapılan kazılarda ortaya çıkarılan iyi korunmuş prizmatik yapı (G4.56.23, 66-68; Resim 3) FP6'nın kısmen kazılan G4.56.33 duvarını tamamen örtmektedi. Bu duvarlar 1x2 m. boyutlarında küçük bir oda oluşturmaktadır. Bu yapının duvarları dik ve yatay teknigi ile örülülmüş olup yedi sıra yüksekliginde korunmuştur, tuğlalar harç üzerine yerleştirilmiş gibi görülmektedirler. G4.55 parselindeki dört duvar parçası (G4.55:62-65) ve (G4.55:27) parselinin sadece kuzey kenarında korunmuş olan bir duvar parçası kesinlikle bu döneme ait olduğu intibaiyi verse de, stratigrafik olarak incelenerek ispatlanması gereklidir. Bu tabakada Ege Bölgesi'nden gelme olasılığı yüksek olan boyalı seramik parçaların yanı sıra çok miktarda yöresel Miken IIIC:1 tarzını yansitan tek renkli parçalar ve Anadolu'nun yüksek platolarında üretilen renkli seramik gereçlere rastlanmıştır.

Beşinci katman, dördüncü katmana ait çeşitli büyük duvar parçalarından oluşan bir tabaka ile (özellikle G4.55:15 duvarları; Resim: 3) örtülmüştür. Her ne kadar iyi korunmuş olsa da, dördüncü katmanın kalıntıları daha sonra ikinci katmana ait Demir Çağı tapınağının ana bina ve yan binalarının (veya Bina II; aşağıdaki ek tarife bakınız) yapımı sırasında ve üçüncü katmana ait açmalarдан büyük zarar görmüştür. Dördüncü katmana ait duvarlar kuru örülülmüş olup yer yer beş ilâ yedi sıra yükseklige kadar erişmektedir. Stratigrafik bağlantısı belirgin olmamasına rağmen, bu döneme ait olduğu düşünülen birtakım yapılara rastlanmıştır. Bunların arasında, büyük bir olasılıkla silo olarak kullanılan kil ve kireçle sıvanmış çukur (G4.55:23), daha büyük ve içi kil ile sıvanmış çukurun (G4.56:34/37) yanındaki döşenmiş taş zemin ya da platform (G4.56:20) vardır. FP 4 ile ilintili yüzey ve buna bağlı toprak katmanları, özellikle silo benzeri çukurdan çıkarılan kül kalıntıları zengin hayvansal ve paleobotanik deliller vermiştir. Çömlek ve diğer bulunan kalıntılar ise beşinci ve altıncı katmanlara ait özellikleri korumaktadır.

Üçüncü katman, ikinci ve dördüncü katmanların arasına sıkışmış karışık bir dönemdir. En belirgin özelliği, kazılan çukurlardır, G4.55 parselinin (G4.55:19

ve 37; Resim: 3) batı kısmında bulunan ağız kısmen konkav şekilli sıvanmış bir parça (G4.55:16) ile kapatılmış bulunan içi kül dolu iki büyük çukur bunun en iyiörneğidir. Bu döneme ait hiçbir duvar ya da ayakta kalan yapıya rastlanmamıştır. Bir miktar karışık olmasına rağmen, burada bulunan seramikler Geç Demir I Çağı (örneğin Demir IC) özellikleri göstermektedir.

Sondaj alanının kuzey ucunda, 1930'larda Şikago Üniversitesi kazlarında ortaya çıkarılan ve *megaron* tarzında bir tapınak olarak tanımlanan M.Ö. geç dokuzuncu yüzyıl, veya Demir IIB (Amuq Oc fazı), olarak tarihendirilen Bina II 'ye ait (Resim: 3) kuzey (G4.55:9=G4.56:2) ve güney (G4.55:61=G4.56:47 ve 69) duvarları olduğu saptanın büyük kerpiç bir yapının kalıntıları ortaya çıkarılmıştır. Bir zamanlar bazalt aslan figürlü, kaideli bir çift sütunu olan bu yapı yıllar içinde korunamamıştır. Kazılarımız, bu tapınağın (G4.55:2/3/4) zemini kesme taş döşeli merkez odanın bir kısmını, bu odayı ana girişten ayıran kırışı (G4.55:5/13=G4.55:57=G4.56:63) ve binanın basamaklı girişini oluşturan iki yassı taştan yapılmış (G.4.56:3) dösemeyi ve binanın doğu yüzünü taşıyan kerpiç temeli (G4.56:44 ve 74) ortaya çıkarmayı başarmıştır. Ortamın fazlaca rahatsız edilmiş olmasına rağmen, burada bulunan seramiklerin çoğunlukla Demir II Dönemine ait olduğu belirlenmiş ve Şikago Üniversitesi'nin Amuq Ob ve Oc dönemleri olarak belirlediği döneme ait çok miktarda kırmızı kille bezenmiş ve pişirilmiş parçaları içeriği gözlenmiştir.

Birinci katman, Demir Çağı sonrasında tarım faaliyetleri nedeniyle oluşan birikintilerin (G4.55:1/6/7=G4.56:1) kazı bölgesini kaplayan alüvyon tabakasına tahsis edilmiştir.

Alan II Araştırmaları

2005 yılı kazıları, 'Alan II' olarak adlandırılan yeni bir alanın açılmasına tanık olmuştur, Alan I'in kuzeyinde, yaklaşık olarak ana Demir II bit hilani sarayı (Bina I) mevkiinde, Şikago kazıları (Resim: 1) ile ortaya çıkarılan yerdedir. Başlıca amaçlar, Bina I'den ne kaldığını saptamak, Şikago ekibi tarafından kısmen kazılan sarayın altı daha kazılarak XIV numaralı binaya ulaşmak ve bu yapıların izafî stratigrafik ilişkilerini ortaya çıkarmaktır.

Sonuçlar umduğumuzun ötesinde çıktı. Modern tarım için yapılan sürüm derinliğinin hemen altında, høyüğün yüzeyinden 15-20 cm. derinlikte büyük kerpiç duvarlara rastlandı. Bu kerpiç kalıntılar birkaç duvardan müteşekkil olup parselin yaklaşık %60'ını kaplamaktadırlar (Resim: 5-6). Bu parselin kuzeyi boyunca doğu-

bati yönünde uzanan G4.35:2 duvarı 3 m. genişliğinde ve 10 m. uzunluğunda meydana çıkarıldı. Duvarın kuzey yüzü kuzey tarafta kalan kazılmamış arazi tarafından kapatılmış olduğundan tam genişliği hakkında bilgimiz sınırlıdır. Parselin güney tarafındaki G4.35:4 duvarı bu duvara paralel olarak uzanmakta ve parsel içine doğru en az 2 m. genişliğinde girmektedir. Bu doğu-batı yönünde uzanan duvarların arasında kalan saha kuzey-güney yönündeki en fazla 2.7 m. genişliğinde bir duvarla, Duvar G4.35:8, ortadan bölerek bu parseli iki oda hâline getirmiştir. Bnlardan batıda kalanına 'Oda 1' doğuda olanına ise 'Oda 2' adı verilmiştir. Bnlardan başka iki duvar daha belirlendi, ancak bunlar çoğunlukla parselin doğu ve batı kenarlarında bulunmaktadır. G4.35:9 Duvari Oda 1'in batı duvarını oluşturmuştur. Bu duvarın çoğunluğu batı tarafındaki kazılmamış toprak ile örtülü olup ancak G4.35:4 duvarı ile buluştuğu köşede 1.10 m. lik doğu yüzü görülmektedir. G4.35:19 duvarı Oda 2'nin doğu duvarını oluşturmuştur ve odanın 3.65 m. lik boyunca belirgin olup batı yüzü Şikago ekibi tarafından kazılan bir hendekle zarar görmüş olduğu için, ancak kısmen görülebilmektedir.

Oda 1'in tabanına sadece güneybatı köşesinde (G4.35:4 ve 9 duvarlarının birleştiği köşe) 3 metreden daha fazla bir derinlikte ulaşılabilmesi, bu duvarların büyük bir yapıya ait olduğunu işaret etmektedir (Resim: 7). Ön çalışmalarımız bize bu yapının, Şikago planında gösterildiği gibi (Resim: 8) büyük ihtimalle Bina XIV olduğunu düşündürmektedir. Burada bulunan seramikler ve ilgili materyal, (kültür öğeleri) bunları Geç Demir I/Erken Demir II zamanına (M.Ö. 10-erken 9. yüzyıl) tarihlemektedir. Binanın büyülüğu ve iyi korunmuş olması bu binanın önemli bir yapı olduğunu işaret etmekte, hatta yakın geçmişte Prof. David Hawkins tarafından da önerildiği gibi, Erken Demir Çağı Neo-Hitit Kirallığı Padasatini/Wadasatini'ye ait saray olabileceği düşünülmektedir. Dolayısıyla, 2006 mevsimi ve sonraki mevsimlerde burada geniş ölçüde yatay kazılar yapılması planlanmıştır.

Alan III Araştırmaları

2005 kazıları, Alan I'in güneybatısında ikinci yeni bir alanın açılışına da tanık olmuştur, Alan III (Resim: 1). Kazıların ana amacı, üst höyük civarı olan bu kısımda Erken Bronz Çağ (EBA) varlığını kanıtlamak ve buradaki kalıntıların derinliğini ve ulaşılabilirliğini açıklamaktı. T4 hendeğinde daha önceden 1930 yıllarda Braidwood tarafından G4.92 parselinin batısında yapılan kazılarda yüzeyin yaklaşık 1.7 m. altında dokunulmamış EBA katmanlarına rastlanmıştı. 2005 Erken Bronz Çağ kazıları için başlangıç noktası, Braidwood'un T4 hendeğine yakınlığı açısından, parsel G4.92 olarak seçilmiştir.

Aşırı erozyon ve akıntılarla birikmiş nebatı kalıntılarının yoğun bir şekilde biriken tabakaları 2 m. den daha derine kazdıktan sonra ikinci bir sonda yapmaya ve kuzeye doğru yokuş üzerine G4.72 parselini açmaya karar verdik. Yine 2 m. civarına kadar yapılan kazıda yoğun nebatı kalıntılarının teşkil ettiği organik tabakaya rastlandı, ancak daha derine inilince zengin EBA seramik kalıntılarıyla karşılaşıldı. G4.72 parselinde yapılan sondaj doğu tarafında açılan 2x10 m. lik bir alan ile sınırlımasına rağmen, parselin güney bölümünde bir dizi duvarlar, sıvalı parçalar ve sağlam bir büyük çömlek bulunmuştur. Burada bulunan seramikler bu yapıları EB IVB veya Amuk J Dönemine, bu bölgedeki Erken Bronz Çağ sonuna tarihlemektedir. 2006 kazı mevsiminde burada ilâve kazıların yapılması planlanmıştır.

ÖRNEKLEME PROGRAMI

2004 mevsiminde başlatılmış olan örnekleme programı 2005 yılında önemli ölçüde genişletilmiştir. Bu araştırmaların ana hedefi yakındaki Asi Nehri taşkınlarının sebep olduğu alüvyonların altında kalan, alt höyük ve civarının maruz kaldığı etkileri araştırma ve bölgenin çokkenti profili detaylı olarak saptamaktır. Örnekleme programı ilâveten nehrin eski devirlerde ve günümüzdeki yatağında oluşan değişimleri ve etkilerini tespit etmemize yardımcı olacaktır. Bugüne kadar alt höyük üzerinde ve üst höyük tabanı civarında, derinlikleri 2 ile 8 metre arasında değişen 35 sondaj çukuru açılmış ve batık alt höyük hakkında değerli çokkenti profili elde edilmiştir (Resim: 9).

Özellikle, doğu bölümünde açılan ve yüzeyden 8 metre derinliğe kadar inen çukurlarda, Erken Bronz ve Demir Çağlarına kadar giden çok miktarda kültürel bulgulara rastlanmıştır. Buna karşılık, üst höyüğün batı tabanı civarında açılan sondaj çukurlarında, eski devirlerde bu bölgede su kanalı veya göl yatağı olduğunu düşündüren kum ve kabuk artıklarına rastlanmıştır (Resim: 10). Örnekleme programı neticeleri beklenilenin çok üzerinde sonuçlar vermiştir ve bu araştırmaların önümüzdeki mevsimlerde devam edeceğい umulmaktadır.

SONUÇ GÖZLEMLERİ

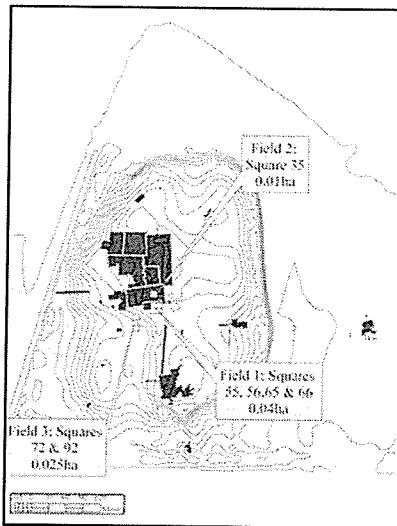
Özet olarak, 2005 kazıları sadece 2004 yılında yapılan deneme sondajlarının ön sonuçlarını doğrulamakla kalmamış, aynı zamanda üst höyüğün Orta Batı parselinde Bronz ve Demir Çağına ait kalıntıların varlığını tevsi etmiş ve özellikle

Erken Demir Çağına ait kalıntıların son derece iyi muhafaza edilmiş olduğunu da göstermiştir. Sonuç olarak, Tayinat Arkeoloji Projesi kaynaklarını ve gayretlerini, Erken Bronz ve Demir Çağları için, bu bölgede Alan I., II ve III mevkilerinde yapılacak kazı ve araştırmalar açısından, yeniden bir öncelik sırasına koymaya devam edecektir.

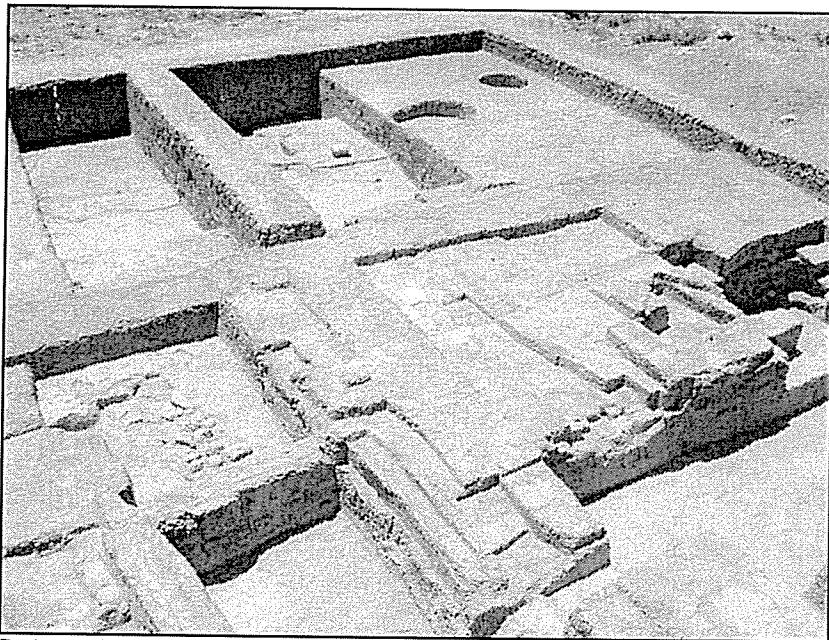
Tell Tayinat'ta bulunan iyi korunmuş büyük mimari yapılar bu bölgenin arkeolojik önemini artırarak ilerideki kazı mevsimlerinde kazılara devam edilmesini gerekli kılmış ve bu bölgede acilen bir mimari koruma programını uygulama gereksinimini de ortaya çıkarmıştır. Dolayısıyla, biz 2005 kazı mevsiminde, bu alanda yapı için kullanılan malzeme olan güneşte kurutulmuş kerpiç tuğlalarını korumak üzere bir program başlattık. İlâveten, mevsim dışında tabiatın vereceği zararlardan korumak için Alan I'de açılan kerpiç duvarlar üzerine geçici bir korunak inşa edilmiştir. Bu geçici tedbirler, planlanmış bir arkeoloji parkının parçası olarak halka sunulmak üzere hazırlanacak olan bu alanın, daha kapsamlı koruma ve restorasyon programı uygulamasına kadar, acilen korunmasını temin edecektir.

TEŞEKKÜR

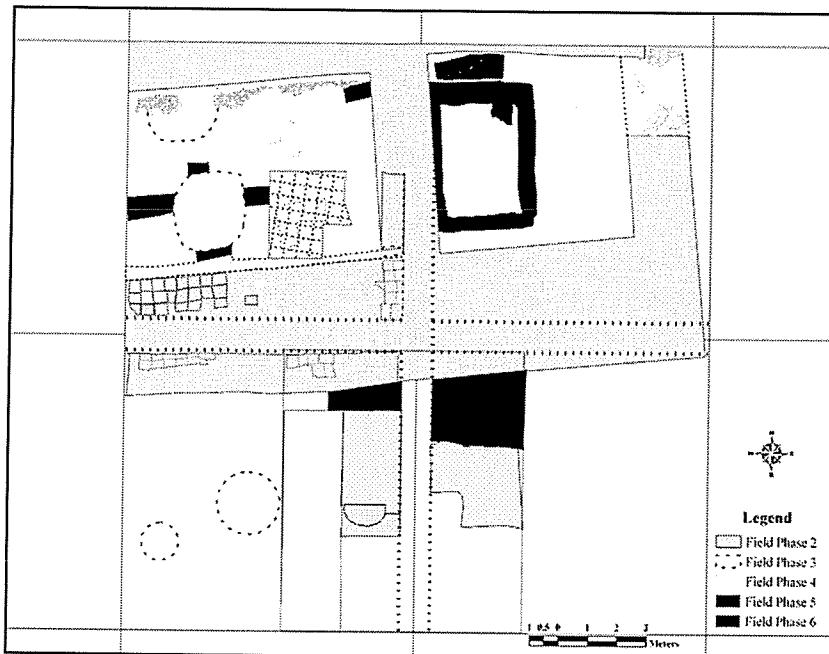
2005 yılı arazi mevsimi için maddi yardım, Kanada Sosyal Bilimler ve Beşeri İlimler Araştırma Kurulu (SSHRC) tarafından, ve Ege Tarihöncesi Enstitüsü (INSTAP) tarafından verilmiştir. Araştırmanın yürütülmESİ için gerekli kazıların yapılması iznini veren Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü'ne teşekkür etmek isterim. Hükümet temsilcisi Sayın Musa Ülker'e mahalli devlet makamları ile temasımızı sağladığı için ayrıca teşekkür ederim. Ayrıca arazisinde kazı yapmamıza büyük bir cömertlik örneği göstererek izin veren Sayın Kazım Kuseyri ve Muzaffer Camlı'ya da teşekkür ederim. Bu sezonun başarıyla sonuçlanması proje personelinin özveriyle çalışması ve Mustafa Kemal Üniversitesi öğrencilerinin hevesle katkıda bulunması neticesinde mümkün olmuştur. Ayrıca, Antakya Müzesi Müdürlüğü'nu tedvir eden sayın Faruk Kılınç'a ve müze personeline, mevsim boyunca gösterdikleri ilgi ve yardımları için teşekkür etmeyi borç bilirim. Son olarak, Dr. Hatice Pamir'e kazı boyunca gösterdiği ilgi, destek ve önerileri için ve Sayın Reşit Kuseyrioğlu'na da öğretmeli ve dostluğu için teşekkür etmeyi borç bilirim.

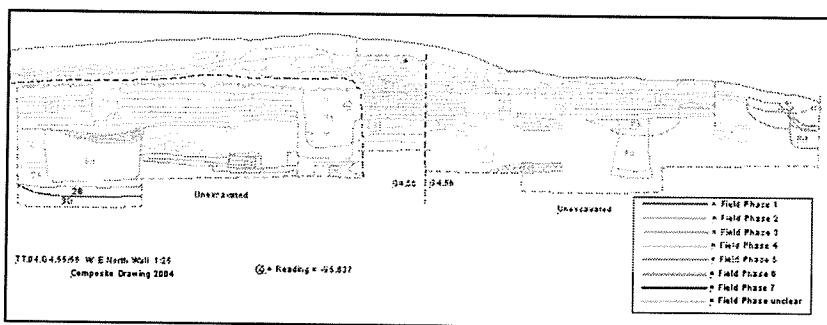
Resim 1: Tell Tayinat'ın kazı bölgelerini gösteren topografik haritası

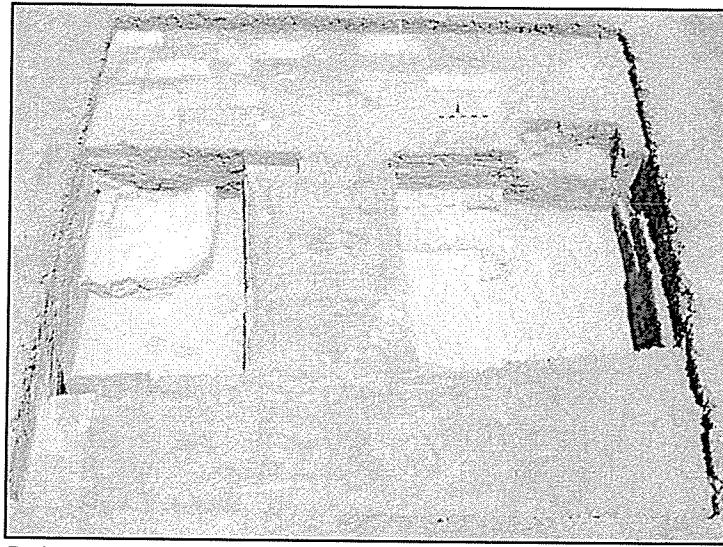
Resim 2: Alan I kazalarının havadan fotoğrafı

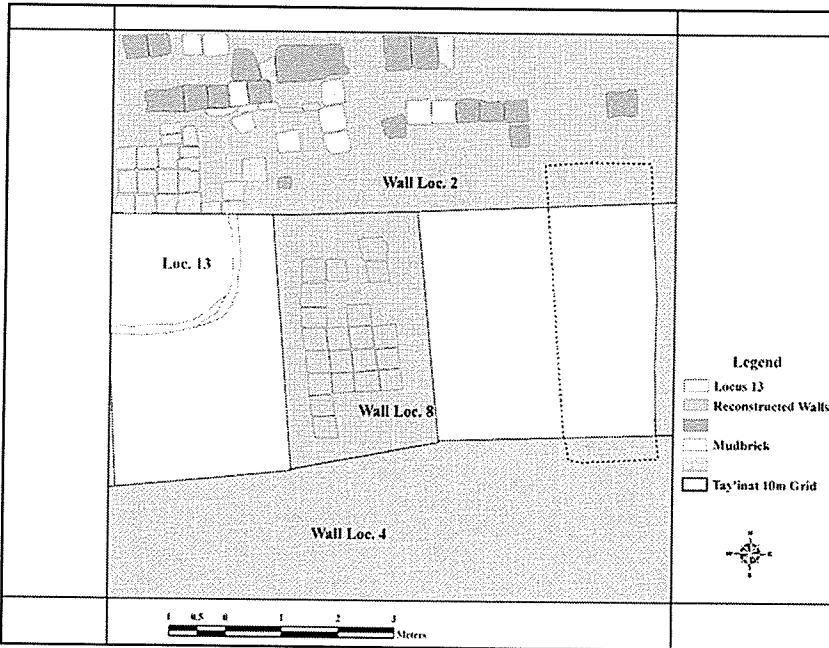
Resim 3: Alan I'deki mimari kalıntıların planı

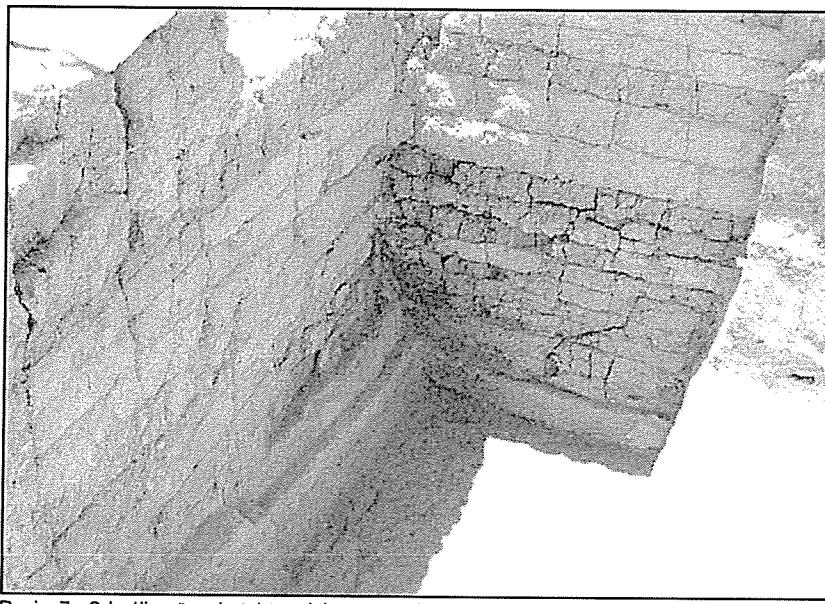
Resim 4: Alan I'deki stratigrafik sıralamayı gösteren kesit

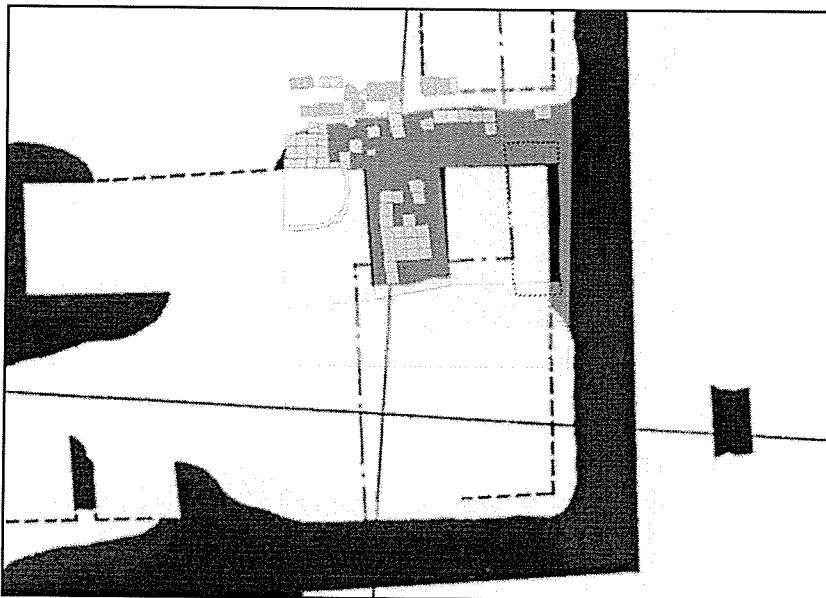
Resim 5: Alan II'nin mimari fotoğrafı

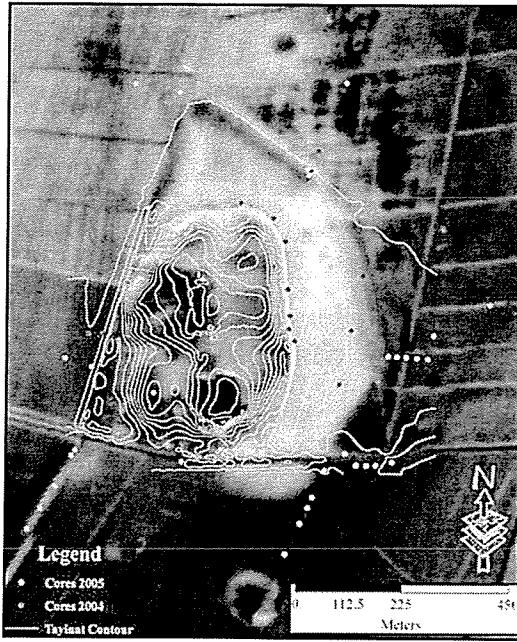
Resim 6: Alan II'deki mimari kalıntılarının planı

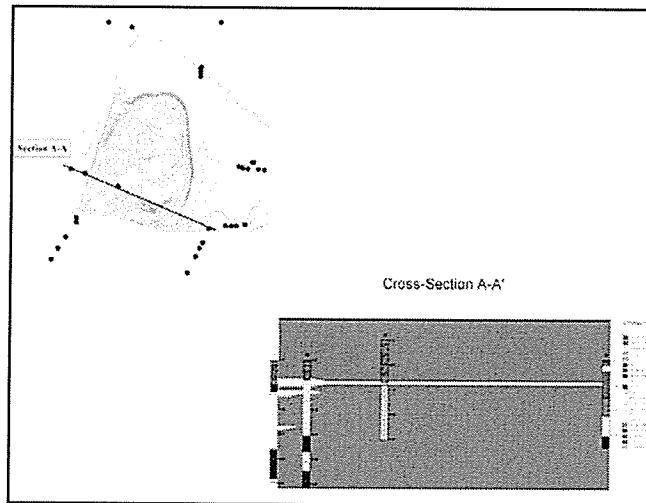
Resim 7: Oda 1'in güneybatı köşesini gösteren fotoğraf

Resim 8: Alan II duvarlarının Şikago kazılarından Bina XIV'ün planı üzerinde görünümü

Resim 9: Tell Tayinat'ın örneklerin yerini gösteren topografik planı

Resim 10: Örneklerin dördünde bulunan karışık birimin kesiti